

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asiantuntijalausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä
annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallintovaliokunta 18.4.2024

Esityksen vaikutukset hva-talouteen

- Pakolaisten kustannukset ovat tälläkin hetkellä aliarvioitu hyvinvointialueiden rahoituksessa selvästi, vaikka erityiskustannuksiin saadaankin erillisrahoitusta
- Hyvinvointialueen todelliset kustannukset syntyvät niille määritellyistä velvollisuuksista - Nykyisessä muodossaan hallituksen esitys ei vähennä mitään hyvinvointialueen kustannuksia, mutta se vähentää hyvinvointialueen käytössä olevaa rahoitusta
- Koska hyvinvointialueiden rahoitus on yleiskatteellista, eivät esitetyt muutokset vaikuta palveluiden järjestämiseen, vaan yleisesti hyvinvointialueen kykyyn suoriutua lakisääteisistä velvoitteistaan
- Jos tulkitseminen on lakisääteinen velvollisuus ja esimerkiksi vanhusten päivätoiminta ei ole, kohdistuvat tulkitsemiskustannusten kasvun vaikutukset siten, että hyvinvointialue vähentää vanhusten päivätoimintaa, ei tulkitsemista

Tulkitseminen ja sen kustannukset

- Yli 7-vuotiaden henkilöiden osalta laskennallisesta korvauksesta kunnat saavat 85 % (1955 €) ja hyvinvointialueet 15 % (342 €)
- Aikuisten henkilöiden osalta hyvinvointialueilla on ehdoton velvollisuus järjestää **aina tarvittaessa** tulkitseminen asiointiin sosiaali- ja terveystalveluissa
- Hyvinvointialueille tulkitsemiskustannukset ovat (per henkilö) vähintään yhtä suuret kuin laskennallinen korvaus niille yhteensä
- On perusteltua epäillä, että mikäli tulkitsemiskustannukset siirretään osaksi laskennallista korvausta, alimitoitettaisiin ne hyvinvointialueiden osalta
- Syntyviin tulkitsemiskustannuksiin vaikuttaminen tapahtuisi joko vähentämällä tähän liittyviä velvoitteita tai toisaalta poistaen tietosuojaalainsäädännön esteitä tekoälypohjaisen tulkkauksen käyttämiselle julkisissa palveluissa.

Esitys kohtelee hva:ta epätasaisesti

- Esityksen vaikutukset hyvinvointialueiden talouteen ovat kokonaisuudessaan maltillisia
- Valitettavasti ne osuvat hyvin epätasaisesti hyvinvointialueiden välillä. Tämä yhdistyy vieraskielisen väestön suhteessa alimitoitettuun rahoitukseen, erityisesti pääkaupunkiseudulla
- Suurimpia häviäjiä ovat Vantaan ja Keravan hyvinvointialue sekä Helsingin kaupunki
 - Esimerkkinä; Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on 120 erilaista kieliryhmää joille kaikille velvollisuus tarjota palveluita ymmärrettävästi

Esityksen vaikutukset hyvinvointialueiden palvelutarpeeseen

- Maahanmuuttajien kotoutumisen onnistumisella on todella merkittäviä vaikutuksia hyvinvointialueiden talouteen pitkällä aikavälillä, sillä onnistunut kotoutuminen ja yhteiskuntaan ja työelämään integroituminen vähentää huomattavasti sosiaalipalveluiden, mutta myös terveyspalveluiden kysyntää
- Aikuistumisen tue ikärajan muutoksella tuskin on sinänsä vaikutusta hyvinvointialueen palvelutarpeeseen tai kustannuksiin, olennaista on se, onko palvelutarvetta ikärajan tullessa vastaan vai ei - Hyvinvointialueella on jatkossakin velvollisuus järjestää tukea yksilöllisen tarpeen mukaan

Esityksen vaikutukset hyvinvointialueiden palvelutarpeeseen

- Leikkauksilla kuntien kotoutumispalveluihin, mikäli nämä johtavat huonompiin tuloksiin, voivat aiheuttaa merkittävääkin lisäystä hyvinvointialueiden palvelutarpeessa
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen väestö lisääntyy tällä vuosikymmenellä keskisuuren suomalaiskaupungin väestön verran (noin 30 000 henkilöä)
- Kotoutuminen ja integraatio suomalaiseen yhteiskuntaan on kriittistä kaikkien hyvinvointialueen palveluiden tarpeen osalta
- Kotoutumisen palveluita edelleen syytä kehittää

